

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه

۲۴ جنوری ۲۰۲۴

یونس نگاه

مقاومت تکنالوجیک

در بازار تکنالوجی جنگ نرمی جریان دارد که یک طرفش شرکت‌های بزرگ تولیدکننده و طرف دیگرش میلیاردها مصرف کننده می‌باشند. شرکت‌ها هر روز تلاش می‌کنند پایپ‌های مجازی را که از جیب مردم تا ذخایر بانکی آنان کشیده شده، کلان‌تر و بیشتر سازند. جمع بزرگی از مصرف‌کنندگان مرفه، میان حال و گاه بدحال خود در اعمار و ترمیم این پایپ‌ها آشرف و کار داوطلبانه انجام می‌دهند. با هم‌چشمی و رقابت برسر خرید تازه‌ترین و قیمتی‌ترین موبایل، آی‌پد، ساعت هوشمند، لپ‌تاپ و نوت‌بوک و امثال آن‌ها کار شرکت‌ها را آسان می‌سازند. ولی یگان نفر با چسبیدن به موبایل قدیمی، یا دوری جستن از رقابت در خریدن لپ‌تاپ و ساعت و گوشی و نوت بوک و غیره مقاومت نشان می‌دهند. اما این مقاومت سخت است، چرا که شرکت‌ها راه کار و تحرک آدم‌هایی را که خرید نکنند، می‌بندند. کارهای اداری و بازار و معاملات هر روز بیشتر از گذشته مجازی، نرم‌افزاری و در نتیجه وابسته به تکنالوجی می‌شوند. بدون برخی اپلیکشن‌ها زندگی در شهر غیرممکن شده است. اپلیکشن‌ها دایم به‌روز می‌شوند و بعد از هر چند وقت نسخه قدیمی موبایل و کمپیوتر و بسیار سخت‌افزارهای دیگر از میدان رانده و غیر قابل استفاده می‌شود. در نتیجه حتی اگر مثلاً موبایل شما از نظر فزیکالی سالم باشد، مغزش کهنه می‌شود و آن را بعد از مدتی استفاده نمی‌توانید. من در چند سال اخیر به صورت آزمایشی در برابر این روند مقاومت کردم که ببینم تا کجا می‌شود رفت. سال ۲۰۱۷ یک موبایل سامسونگ هوشمند را به ۳۰۰ دالر در کابل خریدم. بعد از یک سال باتری اش از کار افتاد. باتری را تبدیل کردم. باز هم باتری بعد از مدتی از کار افتاد و دوباره تبدیل کردم. شاید در سال سوم، مشکلات نرم‌افزاری شروع شد و گاهی موبایل سنگین شده از تحرک می‌افتاد. مجبور می‌شدم آن را گل و روشن کنم تا دوباره فعال شود. فکر می‌کنم بعد از سال سوم، مزاحمت نرم‌افزاری کم شد. موبایل دیگر هنگ نمی‌کرد و باتری هم دوام می‌آورد. تعجب‌آور است که دیگر موبایل گرم هم نمی‌آمد. ظاهراً از رادار افتاده بود و کنارش گذاشته بودند. احتمالاً بعد از سال سوم اکثریت موبایل‌هایی از این نوع از بازار حذف شده و مردم موبایل تازه خریده بودند. از این‌رو سازنده لازم نمی‌دید به این گروه از موبایل‌ها پیام ابدیت بفرستد و مزاحمت کند تا آدم و ادار به خرید نسخه تازه شود.

موبایلم وارد سال هفتم عمرش می‌شود. مثل آدم دهاتی فارغ‌بال، سبک و نسبتاً تیز پا است. ولی برخی دروازه‌ها به‌تدریج برویش بسته شده است (هههههه). من و او را از برخی بازارها کشیده‌اند. گوگل، و تساپ، نرم افزار بانکی، جی میل، ماشین حساب و کتابچه یادداشت دارد. ولی هیچ اپلیکیشن دیگری را نمی‌توانم بارش کنم.

در یک سال اخیر، چند بار در کار اداری به‌خاطر این که موبایلم از مد افتاده بود، با مشکل مواجه شدم، ولی به نحوی حل شد. یک مورد از این مشکلات را برای‌تان قصه می‌کنم.

در دروازه ورودی ورزشگاه محله ما تا اواخر سال ۲۰۲۲ نشان انگشت‌خوان داشتند. پارسال آن را برداشته و کی‌آر کود ساختند. هرکس باید اپلیکیشن ورزشگاه را در موبایلش نصب کرده و از طریق کود مجازی وارد شود. اپلیکیشن موبایل مرا نپذیرفت و پیام داد که این اپلیکیشن برای نسخه موبایل شما مناسب نیست. مأمور اداری آشنا بود و همکاری می‌کرد. اواخر ۲۰۲۳ مأمور تبدیل شد و دختر خانم تازه وارد بسیار جدی و اصولی است. چند بار گفت باید اپلیکیشن را ثبت کنی. گفتم موبایل نمی‌پذیرد. آخر روزی دعوی ما شد و عاقبت به توافق رسیدیم که تا پایان ماه جنوری که پایان داخله سالانه‌ام است، او دکمه را فشار دهد و دروازه را باز کند. برایش گفتم در پایان ماه جنوری تصمیم می‌گیرم که موبایل تازه بخرم یا به ورزشگاه دیگری بروم (هههه).

امروز نشسته مقاومت‌م را محاسبه کردم. باوجود این سرتنبگی قیمتی را که در ابتداء برای خرید موبایل پرداختم، سالانه ۵۰ دالر تا حالا (پس از شش سال) تمام شده است. ۵۰ دالر حدود ۴۵۰۰ افغانی می‌شود. تصور نمی‌کنم دیگران هم در افغانستان بتوانند بیش از این با موبایل تاب بیاورند. کنجوس‌ترین آدم هم مجبور می‌شود بعد از چهار یا پنج سال موبایلش را بدل کند. تبدیل بتری و دیگر مراقبت‌ها از جمله پوش و جدار محافظتی صفحه نمایش، هم سالانه حداقل ۱۰ دالر مصرف می‌گیرد. کربدیت و انترنیت هم احتمالاً در افغانستان با کمتر از ۱۰ دالر در ماه نمی‌توان کاری کرد. این‌طوری که حساب کنیم، با تمام مقاومت، صرفه‌جویی و احتیاط سالانه یک نفر در دور افتاده‌ترین جای جهان برای موبایلش ۲۰۰ دالر مصرف می‌کند. ولی اوسط مصرف جهانی حتماً بیشتر از این است.

تکنالوجی زیبا، مؤثر و بسیار مهم است. ولی آنانی که این بازار را اداره می‌کنند، با تحمیل مصرف سریع، دشواری‌های بزرگی خلق کرده‌اند. با گذشت هر سال فاصله‌های تکنالوجی و اثرات این‌همه دستگاه از کار افتاده بر محیط زیست و هزینه‌هایی که دویدن برای به‌روزماندن تکنالوجیک بر افشار کم‌درآمد تحمیل می‌کند، در دسرهای تازه خلق می‌کند. دسترسی به انترنیت و شبکه‌های اجتماعی مقداری آزادی و بسیار وابستگی خلق کرده است. دیده شود که در آینده چطور این جریان مدیریت خواهد شد.